Митець і суспільство в новелі Михайла Коцюбинського "Intermezzo". Твір 10 клас

В хвилини розчарування
та розпуки мене раз у раз
рятувала моя незвичайна
любов до природи.
(М. Коцюбинський)

У 1908 році світ отримав нову роботу видатного українського письменника Михайла Коцюбинського з доволі цікавою назвою «Intermezzo». Чому страшенно стомлений службою, активною громадською роботою митець пише твір, де основними героями стають сили природи, птахи, почуття? Мабуть, через те, що людина, як стверджував Коцюбинський, дитя природи і боляче переживає порушення зв'язків з нею. Отож, щоб відновити свої сили для праці, виїжджає письменник на відпочинок, де читатиме « велику книгу природи» і черпатиме снагу з її чистих і глибоких джерел. Але навіть на тлі природи довгий час нервова система залишалася збудженою, не даючи можливості зайнятися творчістю. Проте краса навколишнього світу, його неповторність викликають цілу зливу позитивних емоцій, втома відступає, надаючи місце натхненню. Сонце, поле, птахи входять у душу художника незвичайними барвами трав, граціозними рухами і гармонійною музикою.

Під кінець відпустки Коцюбинський вже не почувається самотнім, бо наче зливається з матінкою-природою. Він відчуває прилив творчої енергії, бажання передати свої почуття на папері. Вміння Коцюбинського втілити свої враження від природи в яскраві внутрішні образи, одягнувши їх в шати слів,- одна з найважливіших рис творчого процесу письменника.

На початку твору звучать мінорні нотки, бо ліричний герой переживає духовну кризу, він виснажений справами, боротьбою, мета якої - запобігти людському горю. Аж ось він опиняється наодинці з чарівною природою і вперше помічає, що так багато навколо веселих барв: неба, сонця, веселої зелені. Прогулянки в поле, споглядання загадкового і чарівного пейзажу відновлюють сили митця. Запахи, голоси, кольори дедалі більше проникають у його душу, наповнюють її оптимізмом, радістю змін. Сонце не тільки підвищує настрій героя, воно переповнює все єство, надає буттю іншого смислу. Не випадково він говорить, звертаючись до денного світила: «Сонце, бажаний гість, - і коли ти відходиш, я хапаюсь за тебе». Птахи своїм співом теж наповнюють душу стомленої людини рівновагою. «Спочатку це та сама зозуля, що б'є молоточком у кришталевий великий дзвін, потім до неї приєднується неповторна пісня жайворонка. Ця пісня зливається з «симфонією полів», підсилює обрану тему твору - життєствердж уючу ідею образу сонця.

У світі природи герой особливо любить сонце, яке сповнює його душу любов'ю до життя, до людини, до свободи. Сонце - традиційний образ нового життя, а морок - символ гніту й насильства.

Новела «Intertnezzo» - суцільний пейзаж. Здається, що письменник став прибічником « чистого мистецтва». А може, це не так, і в картині природи є ще й поетичний зміст? Саме природа примушує втому, яка заволоділа героєм, відступити під тиском життєствердж уючих сил. І наприкінці новели, згадуючи про сонце і жайворонків, шовкове

шумовиння полів і зозулю, ліричний герой зауважить: «Твоє журливе «ку-ку» спливало, як сльози по плакучій березі, і змивало мою утому».

Показавши в образі ліричного героя новели інтелігентного, демократично настроєного митця, Коцюбинський в глибоко інтимній, сповідальній художній формі ставить проблему взаємин художника і суспільства. Його герой, незважаючи на особистий психічний стан утоми і загальну суспільно-політичну атмосферу апатії, знов-таки йде до людей, до боротьби з людським горем, Його світогляд, моральна позиція не дозволяють стояти осторонь життя. Письменник показує тимчасовість такого стану, підносить ідею «одужання» інтелігенції після короткого перепочинку, тобто інтермецо. Таким чином, через ліричні образи природи видатний український письменник не тільки зображує власні переживання, а й художньо узагальнює нові настрої української інтелігенції на початку століття.

У ліричному героєві я побачив Михайла Коцюбинського. Його душі була необхідна ця перерва, як настроювання для скрипки. Перечитавши інші новели, я уявив стан митця, його втому, яка є одним із персонажів його твору. Мені близьке це відчуття: роздратованість, повільне мислення. Щоб його позбутися, потрібен відпочинок. «Сонна вода у криниці»; «жайворонок»; «ниви», «сонце» - от і все. Припиняється хвиля інформації.

Що сьогодні нас приваблює в новелі «Intermezzo»? На мій погляд, це образ ліричного героя - чесного художника, сміливого, цілком відданого людям. Не страх, не зневіра, не зрада суспільних ідеалів, а лише перевтома змушують його перепочити. Кожна неправда, несправедливість, людське горе потрясають його чутливу душу, але сприймати їх він більше не може. «Моє серце не може більше вмістити.

Воно повне ущерть». Отже, герой не може бачити людей і не може не бути самотнім. Він прагне лише перерви - intermezzo. Врешті відпочинок повертає йому сили, а образи природи показують, як поступово повертається до нього рівновага, зникає роздвоєння, приходить бажання знову виконувати свої громадські обов'язки.

Новела «Intermezzo» - твір, який є блискучим поєднанням поезії, музики і людського горя, а ліричний герой втілює етичні якості кращих митців епохи.